

IŠ PIRMO ŽVILGSNIO

Kartais dovana, kurios norėtum atsisakyti,
yra tai, ko tau reikia labiausiai...

FRIDA SKYBÄCK

FRIDA SKYBÄCK

IŠ PIRMO ŽVILGSNIO

Romanas

Vertė
NIDA RUTKAUSKIENĖ

TREČIADIENIS, RUGPJŪČIO 24

Pirmas kelias palaimingas sekundes Martinika spėjo pagalvoti, kaip Sara apsidžiaugs gražiu naujojo „Ponia Delovėj“ leidimo viršeliu, bet čia pat ją prisivijo rūsti tikrovė. Martinika atsargiai pirštų galiukais paglostė minkštą įrišimą ir priglaudė knygą prie krūtinės.

Maždaug prieš mėnesį jos draugė išėjo iš gyvenimo, o Martinika vis susigriebdavo, kad galvoja apie Sarą taip, lyg nieko nebūtų įvykę. Kas kart, kai eidama pro kepyklėlę Martinika matydavo plikytas bandeles su spanguolėmis, kurias Sara taip mėgo, vis kildavo noras jų nupirkti, tik po kelių akimirkų nervų ląstelėmis pralėkdavo impulsas – Martinika atitokdavo prisiminusi, kas atsitiko.

Netekusi ūpo Martinika prisėdo ant vienos iš kėdžių, stovėjusių knygyne už didžiulio ąžuolinio prekystalio. Jos vyras, Polas, bandydavo ją raminti sakydamas, kad tokia būseną visiškai natūrali. Paprasčiausia, sąmonei reikia laiko, kad susitaikytų su artimo žmogaus netektimi, tačiau, nežiūrint rūpestingo vyro paaiškinimų, Martiniką vis dar apimdavo neviltis.

Ji paėmė kažkieno paliktą laikraštį ir ėmė vėduotis. Vėlyvos vasaros tvankoje jautėsi panašiai kaip šviežiai išgręžta virtuvės pašluostė. Dukra Andžela pusę nakties klausėsi trankios muzikos ir neleido užmigti, o ryte teko keltis anksčiau nei paprastai, kad nuvežtų į mokyklą tris

sūnėnus, nes Marsijai – teniso pamoka, kurios jokiū būdu negalima praleisti.

Martinika perbraukė ranka veidą ir pasimasažavo smilkinius. Kas išvis skiria pamoką aštuntą ryto?

Užkeitusi už ausies plaukų sruogą, moteris atsiduso. Polas manė, kad žmona per daug nuolaidžiauja Marsijai. Jis baiminosi, kad Martinika nusivarys nuo kojų, bet ši negalėjo atsakyti seseriai. Marsija sunkiai išgyveno skyrybas su Ričardu, teniso pamokos buvo sveikatinimo priemonė – kad žemė neišslystų iš po kojų. Be to, buvęs sutuoktinis apgaudinėjo Marsiją su vaikų aukle, dabar moteris bijojo patikėti sūnus svetimam žmogui. Tiesą sakant, ji pasitikėjo tik seserimi.

Martinika dirstelėjo stambaus norvegų miškinio katinio pusėn – jis gulėjo savo pamėgtoje vietoje, ties tamsaus medžio stelažu su mokslo populiarinimo literatūra nuo „A“ iki „K“, ir laižė tankų sidabrinį kailį. Martinika labai norėjo važiuoti namo: atsikimštų butelį vyno ir užsnūstų priešais televizorių. Tačiau buvo pažadėjusi paimti Spenserį po kriketo treniruotės, kad Marsijai netektų tempti Sterlingo ir Edisono į sporto centrą. Polas, savo įprasta maniera, nusistebėjo, kodėl Marsija vyresniajam sūnui nenusiunčia limuzino su vairuotoju. Turint omeny visus milijonus, gautus po skyrybų, taip būtų kur kas paprasčiau, nei prašyti sesers, kad ši belstųsi per pusę Londono spūsčių metu. Martinikai net į galvą nebūtų atėję tai pasiūlyti. Jai visada būdavo sunku seseriai ištarti „ne“, o dabar, kai ši taip troško, kad jos gailėtųsi, atrodė iš principo neįmanoma jai atsakyti. Vis tik, dėl šventos ramybės, moteris stengėsi nusišluoti nuo Polo savo pagalbos seseriai mastus.

– Pirmiausia, – švelniai pratarė Martinika, – man reikia įsigudrinti ir patupdyti į mašiną šį katulį.

Pastebėjęs, kad Martinika į jį žiūri, Tenisonas išsiritė ir ėmė murkti. Jis gyveno Riversaide nuo tada, kai prieš keletą metų Martinika

netyčia įsileido jį, gailiai kniaukiantį prie durų. Šlapias ir susišiaušęs katinas pralėkė pro jį ir pasislėpė po knygų stelažu, kur pratupėjo porą valandų, kol Martinika neišviliojo jo su lėkšte stintos, nupirkto pas žuvies prekeivį Boro turgavietėje.

Kadangi Tenisonas buvo aiškiai veislinis ir, be to, su antkakliu, jie neabejojo, kad netrukus katino kas nors ims ieškoti. Nors parduotuvę tą vakarą uždarė vėliau nei visada, bet niekas taip ir nepasirodė. Kitą rytą Sara paskambino visiems aplinkiniams veterinarams, susisiekt su policija ir iškabino skelbimus, tačiau rezultatų nesulaukė. Visgi tai išėjo į gera: netrukus niekas jau neįsivaizdavo knygyno be įmitusio katino, tįsančio tarp knygų lentynų.

Martinika priėjo prie Tenisono ir pritūpė ant pirštų galiukų taip, kad ant jos kaklo sudzingsėjo vaivorykštės spalvų karoliai. Kol Tenisonas likdavo parduotuvėje, tai buvo mieliausias pasaulio katinas, tačiau dabar, kai Sara čia nebegyveno, Martinika jautė pareigą vakarais jį būtinai pasiimti su savimi.

– Nagi eikš, katinėli, – švelniu balsu pakalbino jį. – Laikas važiuoti namo.

Tenisono akys susiaurėjo, jis pasipiktinęs dirstelėjo, lyg būtų tikrai supratęs, kas jam sakoma, ir norėtų atsakyti: „Ei, damute, tas miesto namas, į kurį mane kas vakarą tempi, nėra mano namai. Aš gyvenu čia.“

Martinika atsiduso. Kiekvieną mielą dieną jis gieda tą pačią giesmelę. Tenka ilgai terliotis, kol patupdo jį į mažą kačių nešioklę, o pasikui visą kelią iki namų tenka klausytis tylaus gailaus miauksėjimo.

Atsargiai ištiesusi ranką Martinika pakasė katinui už didžiulių ausų su šepetėliais galiukuose. Vargšelis, ko gero, dar ne visai suprat, kas atsitiko. Nors jau praėjo kelios savaitės, katinas vis taikydavosi prasmukti iki Saros buto aukštu aukščiau, kur pralįsdavo kačių landa,

atsitūpdavo ties miegamojo durimis ir leisdavo gailius garsus, lyg jo šeimininkė būtų tik neilgam užsidariusi ir galėtų bet kada pasirodyti.

Martinika sunkiai atsistojo. Po darbo dienos bruzdesio kūną skaudėjo, ji jautė, kaip maudžia kaklą ir pečius. Darbas dabar atimdavo visą jos laiką.

Priglaudusi ranką prie peties, kurį labiausiai skaudėjo, kita ranka Martinika įdėjo į kasą užsakymų aplanką. Martinika niekam niekada neprisipažįsta, kad iš tikrųjų kartais truputį pyksta ant Saros už tai, kad ši numirė taip netikėtai. Jei draugė būtų papasakojusi, kad rimtai serga, jos bent jau būtų turėjusios daugiau laiko susitaikyti su neišvengiamybe, tačiau Sara slėpė savo diagnozę. Niekas iš aplinkinių neįtarė, kad ji blogai jautėsi.

Tik vėliau, gavusi laišką, Martinika suprato: Sara nuo pat pradžių žinojo, kad viskas nulemta, bet su būdingu jai užsispyrimu niekam nieko nesakė. Laiške ji atskleidė priežastį. Draugė nenorėjo, kad liga aptemdytų paskutines jos gyvenimo akimirkas. Viskas turi vykti kaip visada. Baigėsi tu, kad niekas iš draugų nebuvo pasirengę jos išėjimui.

Martiniką nupurtė drebulys prisiminus telefono skambutį, pasigirdusį ankstyvą rytą per atostogas. Ją ištiko toks gilus šokas, kad nesugebėjo apsirengti. Polui teko užvilkti jai suknelę, sušukuoti plaukus ir nuvežti į ligoninę.

Martiniką giliai žeidė tai, kad Sara nepaliko jai daugiau laiko atsisveikinti. Atrodė kažkaip nepagarbu skirtis šaltoje ligoninės palatoje, kur išbalusi, sunkiai atpažįstama draugė gulėjo su lašeline ir vamzdeliais nosyje. Tačiau ir šios dvi paros praleistos drauge Martinikai reiškė labai daug.

Norėdama nusiurpyti užgriuvusius nemalonius pojūčius Martinika giliai įkvėpė. Po viso to, kas įvyko, vėl įprastai gyventi reikėjo daug pastangų. Ji seniau nei kiti dirbo Riversaide, todėl jai teko rūpintis

Tenisonu bei parduo tuve, kol neatvyko Saros dukterėčia Šarlotė, paveldėjusi namą. Kita pardavėja, Sema, dirbo nepilną darbo dieną, papildomoms darbo valandoms apmokėti neužteko pinigų. Be to, ji nepasižymėjo kruopštumu, o tie reti kartai, kai jai teko priimti prekes ar paruošti stambius užsakymus, beveik visada baigdavosi nedidele katastrofa.

Nors Martiniką slėgė liūdesys ir ji prastai miegojo, rūpintis, kad knygynas kasdien atvertų duris lankytojams, vis tiek teko jai. Lygiai dešimtą valandą ji atverdavo masyvias stiklines duris, pakabindavo nedidelę vėliavėlę ant namo fasado ir atsukdavo į lankytojus lentelę su švytinčiu užrašu „Sveiki atvykę“.

Martinika drėgna šluoste nuvalė prekystalį, prie kurio prieš kelias valandas sėdėjo Parnela ir Herbertas. Martinika negalėjo įsivaizduoti, iš kur semtųsi jėgų, jei ne Saros draugai, kurie gyveno netoliese ir užeidavo išgerti puodelio kavos bei persimesti keliais žodžiais. Jų dėka darbe Martinikos kasdien laukdavo kai kas malonaus. Be to, jų buvimas sukdavo įspūdį, kad parduo tuvėje pilna lankytojų ir, norėjosi tikėti, kad jie pritraukia daugiau pirkėjų. O tai, dievaži, parduo tuvei buvo būtina.

Tvirtai spausdama šluostę Martinika bandė nutrinti ratilus, likusius nuo Parnelos ir Herberto kavos puodelių. Kol Sara dar buvo gyva, parduo tuvė taip pat negalėjo pasigirti geromis pardavimų apimtimis, bet dabar veikla išvis atrodė apmirusi. Nors Martinika stengėsi: dalijo kairėn dešinėn skaitytojų rekomendacijas, organizuodavo visokias akcijas, išdėliodavo vitrinoje šviežiausias knygų naujienas – pagyvėjimo sulaukti nesisekė.

Martinika parduo tuvės finansinių reikalų tiksliai nežinojo ir negalėjo įvertinti padėties, tačiau minimalus pardavimo lygis vargu ar

buvo geras ženklas. Kas bus, jei knygynas nustos nešti pelną? Ar Saros dukterėčia norės paveldėti verslą?

Nuo šios minties Martinikai darėsi bloga. Ji Šarlotės nepažinojo, bet tikėjosi, kad Sara žinojo, ką daro, kai užrašė visą savo turtą dukterėčiai. Jei parduotuvė užsidarys, Martinika ne tik praras viską, kas sieja su Sara, bet ir neteks darbo, o vidutinio amžiaus moteriai su literatūriniu išsilavinimu perspektyvos darbo rinkoje, deja, nepavydėtinos.

Katinas gailiai sukniaukė, ir Martinika švelniai pažvelgė į jį. Tuoju jie vyks namo. Tenisonui labiau už viską norėjosi kiaurą parą būti knygyne, tačiau Martinika bijojo palikti jį nakčiai vieną. Ir visai ne iš baimės, kad kas nors gali kėsintis pavogti katiną. „Tik pamėginkite!“ – pagalvojo ji ir pašnairavo į įdrėskimus ant kairės rankos. Paprasčiausiai įtarė, kad paliktas be priežiūros katinas, pridarys eibių mažoje knygų parduotuvėje. Jos namuose katinas jau sudraskė į skutus sofą ir nulupo porą karnizų.

Palenkusi į šoną galvą Martinika įdėmiai pažiūrėjo į apatišką katiną, kuris anksčiau buvo išdykęs ir kupinas gyvenimo džiaugsmo.

– Man jos taip pat trūksta, – sušnabždėjo ji.

Tenisonas sumirksėjo, atsiliepdamas jai, ir padėjo galvą ant medinių grindlenčių. Martinika atsargiai pastatė priešais jį nešioklę ir atvėrė dureles.

– Aš tik patikrinsiu, ar visur išjungta šviesa. Kai grįšiu, būtu puiku tave rasti nešioklėje.

Ji vylingai šyptelėjo, nors puikiausiai žinojo, – tikimybė, kad Tenisonas pats įsiraždins į nešioklę prilygsta tikimybei išlošti *Eurojackpot* loterijoje.

Martinika dar kartą apėjo parduotuvę tikrindama, ar viskas tvarkoje. Tiesą sakant, jai patiko ši ramybės akimirka prieš uždarymą. Kai

įsigalėdavo tylą, viskas apmirdavo, ir atrodė, kad tarp šių sienų justai Saros buvimas.

Martinika perbraukė ranka per knygų eiles, pirštų galiukais čiuopdama minkštus knygų įrišimo kraštelius. Knygynas Riversaide priklausė Sarai pusę amžiaus, čia ją priminė kiekviena smulkmena. Seni mediniai laiptai raižytais rankų darbo turėklais, kuriuos Sara, pagauta netikėtos idėjos po prancūziško filmo peržiūros, nudažė žaliųjų žirnelių spalva; aksominiai krėslai, kuriems ji užsispyrusi keisdavo apmušalus, užuot nupirkusi naujus; virtuvėje neįprastų puodelių kolekcija, surinkta per daugelį metų – visa tai liudijo apie jos charakterį. Ji labai mylėjo šią senovinę krautuvėlę ir visiems to pageidaujantiems pasakodavo nuostabią jos istoriją.

Pirmasis savininkas pastorius Vuotersas atidarė knygyną Riversaide daugiau kaip prieš šimtą metų, kad skleistų humanistinės pakraipos knygas. Jis ilgam paliko atmintį apie save, pats savo rankomis surentęs knygoms dvylika didžiulių stelažų, kurių kiekvienam suteikė savo vaikų vardus. Atidžiau įsižiūrėjus ir šiandien galima pastebėti mažulytes žalvarines lenteles su pastoriaus vaikų vardais, kai kuris nors nuolatinis lankytojas ieškodavo kažkokios knygos, pakakdavo jam pasakyti: „Žvilgtelėkite štai ten, pas „Žozefiną“, – patogu ir praktiška.

Krėslai, savo ruožtu, buvo padovanoti parduotuvei už tai, kad 1958 metais ji keletą mėnesių buvo tapusi priebėga vakarų Indijos kilmės vaikams, kurie dėl dešiniųjų ekstremistų grupuočių veiksmų negalėdavo ramiai žaisti gatvėje. Tuometiniai krautuvėlės savininkai ponas ir ponija Mentl, sprendžiant iš visko, sėkmingai užtikrino vaikų laisvalaikį po užsiėmimų mokykloje. Organizuodavo skaitymus, įvairių darbelių dirbtuvėles, kur vaikai leisdavo laiką, kol jų tėvai sugrįždavo iš darbo. Atsidėkodamos šeimos nupirko keturis rankų darbo krėslus

su minkštomis atkaltėmis ir tekintomis kojytėmis – nuo to laiko jie vis dar stovi knygyne.

Martinika truktelėjo kabineto durų rankeną, kad įsitikintų, ar šis užrakintas, ir šyptelėjo pažvelgusi į ranka pieštą plakatą ant sienos. Sara tęsė savo pirmtakų socialiai orientuotas tradicijas ir atverdamo knygyno duris visiems norintiems, kad išlaikytų rajono gyventojų susibūrimo vietą. Čia rinkdavosi aptarti vietinės reikšmės įvykių, derindavo festivalių ir kultūros vakarų reikalus, organizuodavo lėšų rinkimą „Sant Endriuso“ moksleiviams, kuriems nepakakdavo pinigų kasmetinei kelionei su klase į Braitoną, ir netgi ruošdavosi demonstracijoms.

Bet laikai keitėsi. Kai Martinika pradėjo dirbti, kaimynų aktyvumas jau buvo ėmęs tirpti. Aplinkiniams gyventojams knygyno kaimynystėje nebelikdavo laiko bendruomeniniams klausimams spręsti. Jie buvo per daug užsiėmę asmeniniu gyvenimu, ir Martinika galėjo juos suprasti. Ji ir pati patirdavo stresą dėl begalės Andželos mokyklos renginių, kuriuose iš motinos laukdavo aktyvaus dalyvavimo – pagalbos organizuojant, kepanč kepinukus, platinant loterijos bilietus.

Martinika dar kartą užsuko į virtuvę patikrinti, ar išjungtas kavinukas. Nepaisydama sumažėjusio vietinių gyventojų dėmesio Sara organizuodavo krautuvėlėje pietų susitikimus, pokalbių klubus. Tačiau po jos mirties renginių likimas tapo neaiškus. Buvo laukiama Šarlotės, kuri, Saros advokato žodžiais tariant, turėjo pasirodyti bet kurią dieną.

Martinika rūpestingai perbraukė ranka Džois Kerol Outs knygą „Blondinė“, pamirštą ant skaitytojams skirto krėslo, ir grąžino ją į vietą „Luizos“ lentynoje. Kad ir kaip Martinika stengėsi mąstyti pozityviai, jos negalėjo nejaudinti klausimas apie tai, kokia bus Šarlotės

nuomonė dėl parduotuvės. Martinika visada laikėsi nuomonės, kad „Riversaido knygnas“ – viena gražiausių vietų Londone. Jai patiko šis mielas XX amžiaus pradžios interjeras su raižytais tamsaus medžio rankų darbo grindjuostėmis, masyviomis grindų lentomis, senoviniu židiniu, įrėmintu žalio marmuro portalu, bei įspūdingu vaizdu į Temzę. Tačiau dabar staiga visi vidaus įrangos trūkumai tapo pastebimi. Priedo, šiek tiek stebino, kad Saros dukterėčia iki šiol nesusisiekė su ja. Išties buvo kilusi rizika, kad knygnas Šarlotei visai nereikalingas.

Martinika stipriai sugniaužė rankoje pašluostę. Vyras ragino taip negalvoti, bet tai nelengva, kai visas tavo gyvenimas pakimba ant plauko.

Pavargęs Martinikos žvilgsnis stabtelėjo ties sulūžusia grindjuoste. Greičiausiai teks panaudoti visą savo žavesį, kad įtikintų Šarlotę knygną verte ir būtinybe investuoti į jį. Ji jau turėjo ilgą pokalbį su Sema ir Viljamu, kuris nuomojo vienintelį butą aukštu aukščiau. Liko tikėtis, kad abu suvokė situacijos rimtumą. Jei dukterėčiai nepatiks tai, ką čia pamatys, ji gali paprasčiausiai paskelbti apie namo pardavimą.

Nuo minties, kad Saros viso gyvenimo darbas nueis niekais, Martinikos viduje viskas gniaužėsi iš nevilties. Jiems reikės pakovoti, įrodinėjant Šarlotei, kokia ši krautuvėlė stebuklinga ir svarbi.

Martinika dirstelėjo į Tenisoną, kuris tebegulėjo įprastinėje vietoje. Dar klausimas, kaip Šarlotė sureaguos į idėją priglobti katiną. Nors ką gali žinot? Gal Saros dukterėčiai patinka niūrūs seni katinai.

– Dovanok, senuk, mums laikas.

Martinika pasiėmė rankinę ir linktelėjo į nešioklės pusę.

– Maloniai prašom.

Tenisonas žvilgtelėjo į ją, lyg būtų įvertinęs juokelį, ir apsivertė ant kito šono. Iš visko sprendžiant bendradarbiauti jis nebuvo linkęs.

Martinika garsiai atsiduso, atsiklaupė, apkabino sunkuolį katiną skersai pilvo ir tvarkingai įkišo į nešioklę. Aiškaus pasipriešinimo Tenisonas neparodė, bet nei kiek nepadėjo jai, kai uždariusi nešioklę Martinika išgirdo jo niurzgėjimą, cilinį kartą pajuto sąžinės priekaištus.

– Mes juk sugrįšime čia ryt ryte, – pasakė ji, mėgindama išpirkti savo kaltę, – jei mums pasiseks, atvažiuos Šarlotė, kuri pasirodys toks pat nuostabus žmogus kaip ir jos tetulė.

Su šiais žodžiais jos balsas virptelėjo ir Martinika nurijo ašaras. Ji vylėsi, kad Šarlotė jau važiuoja, nes nebuvo tikra, kiek dar atlaikys viena.

Pamačiusi per virbus smerkiantį Tenisono žvilgsnį pridūrė:

– Namie yra tuno, duosiu tau truputį, jei gerai elgsiesi.

Ji pamėgino nutaisyti griežtą miną, bet iš anksto žinojo, kuo tai baigsis. Dar iki nakties Tenisonas išprašys iš jos dvi likusias tuno skardines – visa virtuvė pradvoks žuvimi. Nors Martinika visada manė, kad Sara per daug lepina katiną, jai neužteks jėgų paprieštarauti tam, kuris neseniai prarado gyvenimo palydovą.

2

PIRMADIENIS, RUGSĖJO 4

Išsitraukusi mobiliųjį telefoną Šarlotė surinko navigatoriuje adresą: Riversaido kelias 187. Kaskart, kai telefonas atsidurdavo jos rankose, norėdavo skambinti namo kolegai Henrikui ir klausti, ar spėjo atlikti visus reikalus iš jam palikto sąrašo.

Aplink gaudė duslus zujančio transporto triukšmas, ji braukė nagu mobiliojo korpusą. Išties, tas sąrašas nebuvo labai svarbus, tačiau stovėdama vieno didžiausių pasaulio miesto vidury pasijuto truputį vieniša ir – nuskambės keistai – norėjo išgirsti Henriko balsą.

Vienu metu Šarlotės pirštas stabtelėjo greta žalio šaukimo mygtuko, tačiau ji persigalvojo ir susikaupė ties žemėlapiu. Henrikas šaipysis, jei pirmas jos skambutis prašant pagalbos pasigirs praėjus vos keletui valandų po nusileidimo.

Šarlotė žengė pirmyn ir pakėlė akis nuo mobiliojo tik kluptelėjusi ant bortelio. Rugsėjo saulė atsispindėjo nuo dangoraižių, žemė vibravo nuo požeminio traukinio ratų bildesio, o juodi aptakūs taksi lėkė pro šalį visai ne ta kryptimi, kur jai reikėjo. Sutrikusi Šarlotė apsidairė aplink. „Tai štai, koks tas Londonas“, – spėjo pagalvoti, kol vėl nuleido galvą į telefono ekraną.

Po teisybei, Šarlotė buvo linkusi pasilikti namie ir spręsti šį klausimą telefonu. Nuo to laiko, kai prieš metus neliko Alekso, ji viena

vadovavo įmonei ir pasinėrė į darbą. Tik neseniai ėmė pastebėti, kad sielos pusiausvyra palikta kažkur šalimais, bet susilpninti kontrolę darėsi labai sunku. Ji dirbo nenuleisdama rankų, lyg būtų uždaryta mažo muilo burbulo viduje, ir, atvirai sakant, jautė malonumą atsiribodama nuo viso pasaulio.

Psichoterapeutė Agnetė Vislander, į kurią Šarlotė buvo priversta kreiptis, kai primygtinai paragino šeimos gydytoja, paklausė, ar tikrai būtina tiek daug dirbti. Žvelgdama per ultramodernius akinius, nusmukusius ant nosies galiuko, ji teigė spėjanti, kad darbas Šarlotei – tai slėptuvė, gelbstinti nuo būtinybės drąsiai pažvelgti į dabartį ir gyventi šia diena. „Jei gyvenčiau šia diena, man būtų žiauriai gėda, kad turiu lankyti jūsų seansus“, – paprastai tokiais atvejais pagalvodavo Šarlotė. Ji visada priklausė tam tipui žmonių, kurie su savo problemomis tvarkosi savarankiškai, ir krūptelėdavo vien nuo minties, kad kas nors kompanijoje sužinos, jog ji lankosi pas psichoterapeutą.

Beje, „gyventi šia diena“ buvo vienas mėgstamiausių Agnetės posakių ir universalus visų pasaulio problemų sprendimas. Atrodė, ji manė, kad suvokimo pratimai, pavyzdžiui, dešimt minučių kramtyti raziną, kad „tikrai“ pajustum jos skonį, – gali išgydyti viską, pradedant migrena ir baigiant trūkusia Achilo sausgysle.

Nepaisant balsu tariamų prieštaravimų ir patikinimų, jog visai nėra paskendus darbe, Šarlotė puikiai žinojo, kad Agnetė teisi. Darbas jai buvo priemonė pamiršti, kas atsitiko, ir dabar, kai Šarlotė galų gale ėmė kontroliuoti savo gyvenimą, neketino jo prarasti.

Dar prasčiau pasijausdavo, kai Agnetė, atsiložusi į savo besisukančios avokado spalvos kėdės nugarėlę, paklausdavo, kuo Šarlotė užsiima laisvalaikiu. Žmonių buvimas paciento aplinkoje Agnetei atrodė gyvybiškai svarbus, o tai, kad Šarlotė našlė, nekeitė ir šios taisyklės. „Kaip tau atrodo, ar gerai jautiesi, tiek laiko praleisdama

vienumoje?“ – klausdavo Agnetė pačia švelniausia psichoterapeuto intonacija, pakreipusi galvą ant šono. Šis klausimas sukeldavo Šarlotei skrandžio spazmus, nes ką, velniai griebtų, galėjo atsakyti? Žinoma, ji nenori visą likusį gyvenimą praleisti vieniša, tačiau kol kas nėra pasirėngusi leisti į pažintis su pulku naujų žmonių, be to, tikimybė sutikti tokį nuostabų žmogų, koks buvo Aleksas, tiesiog lygi nuliui. Tai, jog neturi šeimos, draugų ir vaikų, be abejo, jos tikrai nedžiugino, o po vyro mirties gimdyti jai, greičiausiai, jau nelemta.

Kartais ji eidavo iš proto prisiminusi visus savo pokalbius su Aleksu apie kūdikį. Tinkamas laikas taip ir neatėjo. Jiems visada prasidėdavo koks nors lemiamas įmonės plėtros etapas, tad būdami įsitikinę, kad laiko turi į valias, nuspręsdavo palūkėti *dar metus*. Tie metai spėdavo prasidėti ir baigtis – taip keliskart iš eilės, o dabar ji liko su niekuo. Nors visgi tai nebuvo visiška tiesa, nes turėjo įmonę *Šarlotė ir Ko*. Tai buvo vienintelis dalykas, likęs po Alekso, netekti įmonės ji tikrai neketino.

Kai pokalbis nutrūkdavo, Agnetė kramtydavo pieštuką, lyg mėgindama rodyti, kad intensyviai galvoja, o po to pateikdavo kokį nors visai netikusį pasiūlymą, kuris parodydavo, jog Šarlotę ji labai prastai pažįsta. Pastarąjį kartą psichoterapeutė pasiūlė šokių mokyklą.

– Tai nuostabus būdas naujoms pažintims užmegzti, – šypsojosi entuziastingai mojuodama apkramtytu pieštuku, o Šarlotė tik purtė galvą. Ji su siaubu įsivaizdavo, kaip ją verčia šokti su nepažįstamuoju, kurio rankos bus neabejotinai prakaituotos, ir jį kankins plokščiosios utėlės.

Panašu, kad Agnetė niekada nepagalvodavo apie tai, jog Šarlotė apskritai neišeitų iš namų, jei tik galėtų rinktis. Tačiau dabar ji sto-
vi Londone. Už tūkstančio kilometrų nuo namų. Tikriausiai Agne-
tė šokinės iš laimės, kai sužinos. Laikytis atokiai nuo žmonių mieste,

turinčiame daugiau nei aštuonis milijonus gyventojų, praktiškai neįmanoma, o rizika užsikrėsti utelėmis nepaprastai išaugo, kai tik Šarlotė nulipo nuo lėktuvo trapo.

Šarlotė sudirgdavo pagalvojusi, kiek ligų galima pasigauti tokiam didžiuliame mieste, ir tyliai keikėsi mėgindama susigaudyti navigatoriuje, kuris visą laiką taikėsi rodyti ne tą kryptį. Čia advokato kaltė. Pokalbio telefonu metu jo tonas ir kalbos stilius – išdidi britiška tartis ir ištęstos balsės – kėlė pagarbą. Ji aiškiai įsivaizdavo, kaip jis sėdi savo kabinete su vaizdu į Bakingamo rūmus, o kamerdineris patiekia arbatą. Advokatas būtinai turėjo būti užrištais ūsais ir nešioti monoklį.

– Jūsų teta labai vertino jus, mis Rydberg, nes užrašė jums visą pastatą, įskaitant knygyną, – pasakė jis.

„Ne, – norėjo pasakyti Šarlotė, – taip negali būti, mes nepažinojome viena kitos. Ir niekada nebuvome susitikusios.“ Bet dar nespėjus jai ištarti nė žodžio, pokalbis buvo baigtas, nes advokatas padėjo ragelį.

Kad viskas skambėjo tarsi keistas balandžio pirmosios pokštas, neturėjo jokios reikšmės. Jei skambina advokatas iš Anglijos ir praneša apie nekilnojamąjį turtą, paveldėtą iš praktiškai nepažįstamo giminaičio, būtina ten nuvykti. Ir Henrikas, ir Agnetė stengėsi ją tuo įtikinti.

Pro šalį praėjo vyriškis, nuo kurio dvelkė pigiais kvepalais. Šarlotė instinktyviai užsidengė nosį. Pernelyg daug įspūdžių vienai dienai. Šita kelionė, oro uosto triukšmas, kaimynas lėktuve, kuris norėjo apie ją sužinoti *viską*. (Pirma jo ištarta frazė: „Pradėkime nuo pradžių, kada jūs gimėte?“) Pajutusi slogų nuovargį Šarlotė atsirėmė į kelioninį krepšį.

Viskas būtų buvę kur kas paprasčiau, jei šalia būtų vyras. Jis meistriškai mokėjo palankiai nuteikti žmones ir užmegzti naujus ryšius: nuo pat *Šarlotės ir Ko* steigimo momento prieš aštuonerius metus jie nusprendė, kad Aleksas bus atsakingas už bendravimą su klientais, o

Šarlotė – vyras švelniai vadino ją „savo mažuoju genialių intravertu“ – susitelks į produkto kūrimą.

Susiradusi buteliuką su antiseptiku Šarlotė kruopščiai nusivalė rankas. Ji gerai įsiminė atvejį, kai jiedu su Aleksu nuvyko į Ispaniją, kad išsiaiškintų, kodėl staiga sustojo gamyba vienoje aikštelėje. Tai nutiko produkto paleidimo stadijoje.

Šarlotė plėšėsi ir blaškėsi, numatydamą problemas dėl stringančių pristatymų, o Aleksas su būdinga jam ramybe paaiškino, kad trepsėti kojomis ir remtis savo teisėmis yra beprasmiška. Jis paplepėjo su fabriko viršininku Chuanu ir prigriebęs *Marabou* saldumynų jo sūneliams visą vakarą praleido klausydamasis jo problemų. Kai pasitvirtino jo įtarimas dėl grindų perkaitimo gamybinėse patalpose, Aleksas ėmė aiškintis, ar negalima užsakyti papildomų ventiliatorių, ir netrukus gamyba buvo atnaujinta.

Jie kaip ir anksčiau periodiškai gaudavo atvirukus nuo Chuano. Kai liepos viduryje atėjo naujas atvirukas, adresuotas „Aleksui ir šeimai“, Šarlotė išgyveno nervinę šoką. Jai atrodė, kad visas pasaulis turi žinoti apie nelaimingą įvykį, ištikusį Aleksą, tačiau, sprendžiant iš visko, fabriko Grenadoje ši naujiena dar nebuvo pasiekusi.

Nuo Temzės padvelkė šiltas vėjas, ir Šarlotė minutėlei stabtelėjo pasidžiaugti šiluma. Žmonės be perstojo judėjo pirmyn tarsi skruzdės, tačiau neatsiliepė į jos žvilgsnį. Kai elegantiškai susišukavusi garbaus amžiaus dama dangiškai mėlyną lietaučiu paleido iš rankų obuolių paketą, Šarlotė buvo vienintelė, kuri pasilenkė surinkti pabyrėjusių vaisių.

Ji ištiesė damai paketą, tuo pat metu stengdamasi išsisukti nuo praeivių srauto, ir šioji dėkingai nusišypsojo. Šarlotė nebuvo pratusi prie tokios gausybės žmonių. Didžiąją dalį laiko ji vadovavo įmonei iš užmiesčio namo ir dažnai visą dieną nesišnekėdavo su niekuo, išskyrus

Henriką. Ir dar, žinoma, su savo virtualias partneriais iš *Wordfeud** žaidimo, tačiau Agnetė teigė, kad jie nėra svarbūs.

Priešpriešiais dviratuku riedėjo maža mergaitė žmogaus-voro kostiumu ir Šarlotė atšlijo į šalį, kad jos neužkabintų. Tiesą sakant, ji neturėjo laiko šiai kelionei. Šiuo metu vedė derybas su keletu stambių tinklinių parduotuvių, kurios domėjosi jos leidžiamos kosmetikos pardavimu. Dėl susiklosčiusių aplinkybių Henrikas siūlė palūkėti. Jis nerimavo, kad Šarlotė pernelyg daug dirba, tačiau, panašu, kad niekas nesuprato, jog ji priversta apsikrauti darbu. Jei nedirbtų ištisomis dienomis, realybė prislėgtų ją palikdama tik šlapią vietą. Be to, šiandien kaip niekada atrodė svarbu realizuoti Alekso sukurtą viziją – kol Šarlotė tęsia darbą ties jų bendru projektu, jis tarsi nematomas stovi šalia.

Kelioninio krepšio ratukai dardėjo per grindinio plyteles. Nežinodama, kiek teks užtrukti, Šarlotė susidėjo į krepšį visko po truputį. Henriką, kuris prisispyręs norėjo rezervuoti jai bilietą į miuziklą, mėgino įtikinti, kad jei viskas gerai eisis, jau rytoj sugrįš namo.

Tačiau aplinkybės klostėsi labai keistai. Na, dėl Henriko ir bilietų viskas aišku. Jis buvo fanatiškas Endriu Loido Vėberio (Andrew Lloyd Webber) gerbėjas ir kartą netgi dalyvavo *e-Bay* elektroniniame aukcione, mėgindamas įsigyti nosinę, į kurią kompozitorius nusišnypstė. Ne, reikalas buvo tas, kad Šarlotės motina niekada nepasakojo apie savo vyresniąją seserį Sarą – tik kartą probėgšmais užsiminė apie ją. Kiek Šarlotė save pamena, jos niekada nepalaikė ryšių, todėl naujiena apie tetos palikimą sukėlė didelę nuostabą.

Šarlotė stengėsi aprėpti žvilgsniu plačiai išsidriekusią upę ir vos neprarado pusiausvyros nuo stipraus atskriejusio vėjo gūσιο. Advokatas jai papasakojo, kad pastate yra du butai ir komercinės patalpos, o

* Loginio kompiuterinio žaidimo *Eruditas* analogas. – *Vert. pastaba.*

Skaitykite likusius
444 iš **464** puslapių,
įsigiję šią knygą

www.obuolys.lt

KITI KNYGŲ FORMATAI:

klausykla.lt

**Audio
knyga**

**Elektroninė
knyga**

Ji manė, kad paveldėtu senutėliu knygynu Londone, ant Temzės upės kranto, kuo skubiau atsikratys, tačiau vos žengusi pro duris – įsimylėjo iš pirmo žvilgsnio. Ir ne tik ji...

Šarlotė per jauna būti našle, per jauna, kad prarastų tą, kurį myli. Sutrikusi ir apimta sielvarto moteris atsideda verslui, kuriuo rūpinasi iš savo užmiesčio namo, padedama verslo partnerio Henriko. Tačiau netikėtai ji gauna žinią: teta, kurios beveik nežinojo, po mirties paliko jai namą Londone. O name yra knygynas... Pasirengusi parduoti namą, Šarlotė skrenda į Angliją, kur bankrutuojantis knygynas Temzės krantinėje ir ekscentriški jo darbuotojai laukia jos tarsi išsigelbėjimo. Nors Šarlotė nieko neišmano apie knygų verslą, su nenorinčiais prarasti darbo ir knygyną laikančiais savo namais darbuotojais ji greitai sukuria mažą, bet vieningą bendruomenę.

O netrukus į jos širdį pasibeldžia ir nauji jausmai...

Kol Šarlotė stengiasi išsaugoti verslą, ji pajunta, kad knygynas slepia kažkokią istoriją. Kodėl jai niekada nebuvo leista susitikti su savo teta ir kokia tamsi paslaptis slypi šiame name?

„Iš pirmo žvilgsnio“ – šiltas, žavus, jaukus ir viltingas romanas apie tai, kaip namas, pilnas knygų, saujelė nepažįstamų žmonių ir senas kurčias katinas gali paskatinti pradėti gyvenimą iš naujo. Tai jaudinanti istorija, kurioje dabartis susipina su praeitimi, o skaudžios praeities paslaptys ir išdavystės su nauja meile.

Nuotrauka: Camilla Gewing-Stålhamre

FRIDA SKYBÄCK persikėlė iš Skanios į Londoną dėl naujų verslo perspektyvų, bet atrado ir susižavėjo anglų literatūra, o grįžusi namo pati pradėjo rašyti. Šiuo metu ji gyvena Lunde su vyru ir dviem vaikais. „Iš pirmo žvilgsnio“ – jau penktasis jos romanas.

JAUDINANTI IR OPTIMISTIŠKA MEILĖS ISTORIJA

Jeigu jums patiko tokios knygos, kaip „Gražiausios rankos Delyje“ ar „Pasakyk, kad esi mano“, jūs privalote perskaityti ir romaną „Iš pirmo žvilgsnio“.

OBUOLYS

nuo 2004

#obuolys.lt

ISBN 978-609-484-

9 786094 8441

www.obuolys.lt

Knygos pigiau, įdomybės ir ištraukos nemokamai

KITI FORMATAI:

Audinė
knyga

Elektroninė
knyga